

Załącznik nr 1
do Uchwały Rady Gminy Niegowa nr 186/XXVI/2009
z dnia 25 lutego 2009 r.
w sprawie przyjęcia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego
Gminy Niegowa na lata 2009-2015

Wieloletni Plan Inwestycyjny GMINY NIEGOWA Na lata 2009-2015

Luty 2009

SPIS TREŚCI

Rozdział 1.	4
Podstawy Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Niegowa	
1.1. Wstęp	
1.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Niegowa	
1.3. Metodyka prac	
1.4. Kryteria oceny zadań inwestycyjnych	
Rozdział 2.	9
Wieloletni Plan Finansowy – założenia prognostyczne	
2.1. Cel opracowania prognoz finansowych	
2.2. Metodyka opracowania prognoz finansowych	
2.3. Dane historyczne	
2.4. Metodyka prognozowania	
2.5. Trafność prognozy	
2.6. Podstawy gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	
2.7. Założenia przyjęte do prognozy WPI na lata 2008- 2013	
2.7.1. Czynniki mające wpływ na gospodarkę budżetową i finanse	
2.7.2. Inflacja	
2.7.3. Produkt Krajowy Brutto	
2.8. Rodzaje ryzyka towarzyszącego funkcjonowaniu JST	
Rozdział 3.	14
Gospodarka finansowa Gminy w latach 2002 - 2006	
3.1. Wykonanie budżetu Gminy w latach 2002 - 2006	
3.2. Dochody Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006	
3.3. Wydatki Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006	
3.4. Wyniki budżetów Gminy w latach 2002 - 2006	
3.5. Wolne środki Gminy w latach 2002 – 2006	
Rozdział 4.	24
Wieloletni Plan Finansowy – prognozy budżetowe na lata 2008 - 2013	
4.1. Dochody	
4.2. Wydatki	
4.3. Informacje o zaciąganych i planowanych zobowiązaniach finansowych z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji	
4.4. Informacje o udzielaniu przez Gminę poręczeń i gwarancji	
4.5. Analiza zdolności finansowej Gminy w latach obowiązywania prognozy	
4.6. Wskaźniki obciążenia budżetu Gminy Niegowa	

Wieloletni Plan Rzeczowy - planowane inwestycje

- 5.1. Zadania inwestycyjne zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego
- 5.2. Podsumowanie

SPIS TABEL

- Tabela 1. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2002 (dane w PLN)
- Tabela 2. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2003 (dane w PLN)
- Tabela 3. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2004 (dane w PLN)
- Tabela 4. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2005 (dane w PLN)
- Tabela 5. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2006 (dane w PLN)
- Tabela 6. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu za I półrocze w roku 2007 (dane w PLN)
- Tabela 7. Dochody Powiatu według źródeł ich pochodzenia w latach 2002 – 2006 (dane w PLN)
- Tabela 8. Struktura wydatków Gminy Niegowa w latach 2002-2006
- Tabela 9. Dane dotyczące wyników Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006 i 2007 – I półrocze (dane w PLN)
- Tabela 10. Wolne środki Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006 (dane w PLN)
- Tabela 11. Prognoza kwoty długu i spłata na rok 2008 i lata następne
- Tabela 12. Projekcje finansowe na lata 2007 – 2014 (dane w PLN)
- Tabela 13. Lista zadań inwestycyjnych objętych interwencją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego wraz z planem finansowania w latach 2008 – 2013 (dane w PLN)
- Tabela 14. Lista zadań inwestycyjnych objętych interwencją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego wraz z planem finansowania w latach 2010 – 2013 (dane w PLN)

SPIS WYKRESÓW

- Wykres 1. Dochody budżetowe w latach 2002 - 2006
- Wykres 2. Struktura największych wydatków Gminy Niegowa w latach 2002-2006
- Wykres 3. Wynik finansowy Gminy Niegowa
- Wykres 4. Projekcje finansowe Gminy Niegowa na lata 2006 – 2014
- Wykres 5. Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych
- Wykres 6. Wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy.

Rozdział 1.

Podstawy Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Niegowa

1.1. Wstęp

Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Rozdział 2 ustawy o samorządzie gminnym w artykule 7 ust. 1 określa zakres działania i zadania Gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki pro rodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Powiązanie tych zadań wymaga starannego planowania. Artykuł 166 (oraz inne) ustawy o finansach publicznych tworzą prawne podstawy wieloletniego planowania finansowego dla samorządu.

1.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Niegowa

Dla racjonalnego i długofalowego zaplanowania wydatków, zwłaszcza na rzecz projektów perspektywicznych Gmina podjęła działania nad stworzeniem Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2008-2015.

1.3. Metodyka prac

Wieloletni Plan Inwestycyjny został opracowany przy założeniu, że jego sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania Gminą Niegowa w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych, z uwzględnieniem potencjału finansowego Gminy oraz pomoże w pozyskaniu środków unijnych.

Etap I – diagnoza stanu.

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej Gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- o stanie infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury drogowej, telekomunikacyjnej, gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, o stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania,
- pomocy społecznej,
- służby zdrowia,
- kultury oraz sportu i rekreacji,
- o sytuacji gospodarczej, w tym w sferze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej, o problematyki przestrzennej i mieszkaniowej, o gospodarki finansowej gminy oraz inwestycji publicznych.

Przy opracowywaniu diagnozy stanu dokonano również przeglądu dokumentów Gminy związanych ze sferą przestrzenną.

Etap II – dyskusja na temat głównych problemów Gminy oraz sposobów ich rozwiązania.

W ramach etapu II, podczas spotkań dyskutowane były szeroko główne problemy rozwojowe Gminy z uwzględnieniem głównych priorytetów rozwojowych tj. rynek pracy (bezrobocie), bezpieczeństwo publiczne itp. Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata **2008 – 2013 Gminy Niegowa**

Etap III – zarys projektu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego - robocza wersja dokumentu.

Zespół opracowujący Wieloletni Plan Inwestycyjny przygotował zarysy dokumentów obejmujących zadania priorytetowe. W kolejnym kroku zadania priorytetowe, zgodnie z kryteriami doboru, zostały umieszczone w projekcie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Niegowa jako przewidziane do realizacji w latach 2007 - 2013. Podsumowując, przebieg prac był następujący:

1. Stworzenie założeń prognostycznych Wieloletniego Planu Finansowego (WPF)
 - a. Przygotowanie danych przez służby finansowe Gminy Niegowa:
 - I. Dane historyczne.
 - II. Prognozy.
 - b. Weryfikacja danych.
 - c. Stworzenie projekcji możliwości finansowych Gminy na okres obowiązywania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.
 - d. Analiza możliwości finansowych Gminy przez służby finansowe Gminy.
2. Stworzenie Wieloletniego Planu Rzeczowego (WPR):
 - a. Zebranie wniosków inwestycyjnych.
 - b. Opracowanie wniosków przez pracowników Gminy Niegowa.
 - c. Ocena wniosków.
3. Harmonizacja możliwości finansowych z potrzebami inwestycyjnymi
stworzenie wariantów Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.
4. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu WPI obejmującego Wieloletni Plan Finansowy i Wieloletni Plan Rzeczowy.

1.4. Kryteria oceny zadań inwestycyjnych

Wieloletni Plan Inwestycyjny został opracowany przy założeniu, że jego sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie. Ocena wniosków inwestycyjnych zgodnie z przyjętymi dokumentami przebiegała według następujących kryteriów.

1. Ogólne warunki realizacji inwestycji
 - 1.1. Inwestycja jest zgodna z przyjętymi przez Gminę celami strategicznymi.
2. Ocena inwestycji w kategoriach uwarunkowań społecznych
 - 2.1. Zasięg oddziaływania:
 - 1 - jedna miejscowość,
 - 2 - więcej niż jedna miejscowość,
 - 3 - cała Gmina,
 - 4 - zasięg regionalny,
 - 2.2. Wpływ na rozwój gospodarczy i nowe miejsca pracy:
 - 0 - nie wpływa,
 - 3 - podwyższa atrakcyjność inwestycyjną Gminy, co w przyszłości może przyczynić się do utrzymania istniejących lub powstania

nowych miejsc pracy, w istotny sposób przyczynia się do powstania nowych podmiotów oraz nowych miejsc pracy; podwyższa atrakcyjność inwestycyjną Gminy.

2.3. Wpływ inwestycji na rozwój edukacyjno - oświatowy dzieci i młodzieży:

- 0 - nie wpływa,
- 1 - poprawia możliwości rozwoju,
- 3 - dodaje nową jakość do możliwości rozwoju edukacyjno - oświatowego.

2.4. Wpływ inwestycji na bezpieczeństwo mieszkańców (w zakresie zagrożenia zdrowia i życia, przestępczość):

- 0 - inwestycja nie ma wpływu na bezpieczeństwo mieszkańców,
- 1 - inwestycja poprawia bezpieczeństwo mieszkańców,
- 3 - inwestycja dodaje nową jakość dla bezpieczeństwa mieszkańców.

2.5. Wpływ inwestycji na poprawę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Gminy i gości:

- 0 - nie wpływa,
- 1 - niewielki,
- 2 - istotny.

2.6. Wpływ inwestycji na poprawę stanu infrastruktury Gminy:

- 0 - nie wpływa,
- 1 - modernizuje istniejącą infrastrukturę,
- 3 - wprowadza nowe elementy infrastruktury.

3. Ocena inwestycji w kategoriach strukturalnych:

3.1. Stopień zaawansowania inwestycji:

- 0 - nowa inwestycja,
- 1 - faza koncepcji i opracowania wstępnego,
- 3 - pozwolenie na budowę,
- 5 - podpisana umowa na realizację robot budowlano - montażowych.
- 10 - inwestycja zaawansowana.

3.2. Wpływ decyzji niezależnych od gminy na realizację inwestycji:

- 0 - inwestycja nie jest powiązana z innymi decyzjami inwestycyjnymi,
- 3 - istnieje ryzyko powiązania inwestycji z innymi decyzjami, inwestycjami.

3.3. Na ile planowana inwestycja poprawi wykorzystanie istniejących obiektów użyteczności publicznej:

- 0 - nie wpływa,
- 3 - częściowo,
- 6 - zdecydowanie.

3.4. Wpływ na środowisko naturalne:

- 0 - neutralny wpływ na środowisko,
- 1 - niewielki pozytywny wpływ na środowisko,

3.5. Wpływ inwestycji na poprawę wizerunku Gminy:

- 0 - neutralny,
- 1 - pozytywny,
- 2 - istotnie zmienia wizerunek Gminy.

4. Ocena inwestycji w kategoriach finansowych:

4.1. Wpływ inwestycji na budżet:

- 3 - wpływ ujemny (istotny wzrost stałych wydatków budżetowych),
- 0 - wpływ neutralny,
- 3 - wpływ dodatni (stałe dochody lub zmniejszenie stałych wydatków budżetowych).

4.2. Korzyści ekonomiczne dla mieszkańców:

- 0 - brak,
- 1 - niewielkie,
- 3 - duże.

4.3. Wpływ inwestycji na majątek bilansowy Gminy:

- 0 - brak,
- 2 - niewielki,
- 4 - duży.

4.4. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych źródeł zewnętrznych (dotacje, kredyty i pożyczki preferencyjne):

- 0 - nie,
- 2 - środki finansujące do 20 % inwestycji,
- 5 - powyżej 20 % i nie więcej niż 50 % inwestycji,
- 10 - powyżej 50 % inwestycji.

4.5. Możliwość współfinansowania inwestycji udziałem własnym mieszkańców lub innych zainteresowanych podmiotów:

- 0 - nie,
- 2 - środki finansujące do 20 % inwestycji,
- 3 - powyżej 20 % i nie więcej niż 50 % inwestycji,
- 5 - powyżej 50 % inwestycji.

Rozdział 2.

Wieloletni Plan Finansowy – założenia prognostyczne

2.1. Cel opracowania prognoz finansowych

Proces długoterminowego planowania finansowego w jednostkach samorządowych pomaga określić ich możliwości inwestycyjne oraz zdolności do zaciągania i obsługi zobowiązań finansowych. Na proces planowania składa się analiza opcji finansowania i dostępnych opcji inwestycyjnych. Dzięki planowaniu finansowemu jednostka jest w stanie przewidzieć przyszłe konsekwencje obecnie podejmowanych decyzji, co pozwala na uniknięcie ewentualnych niespodzianek w przyszłości.

2.2. Metodyka opracowania prognoz finansowych

Wieloletni Plan Finansowy, jako średnioterminowa prognoza wolnych środków na inwestycje, ma stanowić pomoc przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.

Pojęcie prognozy nie jest jednoznacznie zdefiniowane.

Przyjęto, że prognoza powinna być sądem o następujących właściwościach:

- sformułowanym z wykorzystaniem dorobku nauki,
- odnoszącym się do określonego momentu czasu w przyszłości,
- podlegającym empirycznej weryfikacji,
- niepewnym, ale akceptowalnym.

Budowa prognozy składa się z kilku etapów, przy czym w literaturze brak jest jednolitej konwencji.

Można jednak wyodrębnić następujące etapy postępowania, które powinny być wykonywane w odpowiedniej kolejności:

1. Jednoznaczne zdefiniowanie problemu prognostycznego.
2. Zebranie danych historycznych.
3. Analiza danych historycznych.
4. Wybranie metody prognozowania.
5. Postawienie prognozy.
6. Ocena trafności prognozy.

2.3. Dane historyczne

W pracy wykorzystano dane dotyczące kształtowania się poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych w latach 2002 – 2006 i pierwszego półrocza 2007.

Analiza danych historycznych

„Podstawą budowy prognoz jest poprawnie przeprowadzona diagnoza badanej rzeczywistości, czyli stwierdzenie przeszłego oraz faktycznego (teraźniejszego) stanu prognozowanych zjawisk” dlatego też każda z kategorii dochodów i wydatków została przeanalizowana oddzielnie.

Pierwszym etapem analizy było przedstawienie historycznych danych. W kolejnym etapie porównywano dynamikę danych ze wskaźnikiem wzrostu ogólnego poziomu cen. Starano się także, znaleźć czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie się poszczególnych kategorii.

2.4. Metodyka prognozowania

Niestety, z uwagi na niewielki materiał statystyczny ograniczony małą liczbą obserwacji, nie można zastosować żadnych metod ekonometrycznych. Z tej samej przyczyny w analizie nie używa się żadnych średnich i innych miar statystycznych.

2.5. Trafność prognozy

Oceny trafności prognozy dokonać można dopiero po upływie okresu, na który prognoza była stawiana, gdy znane będą faktyczne realizacje prognozowanych wielkości.

2.6. Podstawy gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

Aktualnie gospodarkę budżetową jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego regulują dwie podstawowe ustawy tj.:

- ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966 ze zm.).

Przyjęta 13 listopada 2003r. ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego znacząco zmieniła system dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Przede wszystkim wprowadziła zmianę ogólnej struktury dochodów jednostek samorządu terytorialnego polegającej na wzmocnieniu roli dochodów własnych, tj. dochodów podlegających swobodnemu rozdysonowaniu przez Radę Gminy

2.7. Założenia przyjęte do prognozy Wieloletniego Planu Finansowego na lata 2008 - 2013

2.7.1. Czynniki mające wpływ na gospodarkę budżetową i finanse

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w okresie analizy będą zależały od wielu czynników, które można podzielić na dwie kategorie:

- czynniki wewnętrzne, na które jednostka ma wpływ,
- czynniki zewnętrzne, na które jednostka nie ma wpływu.

Do czynników wewnętrznych należy przede wszystkim polityka finansowa Gminy. Czynniki zewnętrzne to przede wszystkim regulacje prawne obowiązujące samorządy. Są to np.:

- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,

- ustawa o finansach publicznych (w szczególności limity zadłużenia oraz wydatków na obsługę długu).

Inne zewnętrzne czynniki mogące wpłynąć na sytuację finansową i gospodarczą to lokalne potrzeby społeczne i uwarunkowania gospodarcze regionu. Istotnym czynnikiem o charakterze zewnętrznym o ogromnym wpływie na finanse gminy jest ogólna sytuacja gospodarcza kraju.

2.7.2. Inflacja

Z analizy głównych źródeł dochodów i wydatków wynika, iż w dużej mierze wielkości te zmieniają się pod wpływem inflacji. Proces dezinflacji zapoczątkowany w gospodarce polskiej w 1991 r. i kontynuowany, dzięki prowadzonej polityce fiskalnej i monetarnej, przez kolejne lata doprowadził do ograniczenia dynamiki cen z poziomu 585,8% w 1990 r. do 2,5% w I kwartale 2007r. Przewiduje się, że stopa inflacji pozostanie niska ze względu na niską dynamikę cen żywności, mocny kurs walutowy oraz słabszą niż oczekiwano dynamikę cen paliw.

W latach 2006 – 2007 poziom inflacji kształtował się pod wpływem stopniowej odbudowy popytu krajowego oraz nadal niskich oczekiwań inflacyjnych determinowanych m.in. poprzez wysoką stopę bezrobocia i niską realną dynamikę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Celem polityki pieniężnej po 2003 roku jest ustabilizowanie dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na poziomie 2,5% z dopuszczalnym przedziałem wahań +/- 1 punkt procentowy. Celem inflacyjnym w kolejnych latach będzie dążenie do spełnienia inflacyjnego kryterium konwergencji umożliwiającego przystąpienie Polski do Europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej. Z tego punktu widzenia szacuje się, że prognozowany na ten okres wzrost cen w Polsce nie powinien istotnie przekraczać 3,5%. Przyspieszenie dynamiki cen w latach 2009 - 2015 będzie wynikać z przewidywanego wzrostu dynamiki popytu (w tym m.in. wysokiego przyrostu nakładów brutto na środki trwałe) oraz ze skutków poluznienia polityki pieniężnej.

2.7.3. Produkt Krajowy Brutto

Analiza kształtowania się dochodów pochodzących z tytułu udziałów gminy w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych stanowiących dochód budżetu państwa wykazała, że jednym z czynników mogących mieć wpływ na dochody z tego tytułu jest wzrost Produktu Krajowego Brutto.

Kumulacja negatywnych konsekwencji restrykcyjnej polityki gospodarczej realizowanej w latach 1999 - 2000 nastąpiła w 2001 r. Na tę sytuację nałożył się również niekorzystny wpływ czynników zewnętrznych, wskutek czego tempo wzrostu PKB w 2001 r. wyniosło 1,0%, przy czym w IV kwartale 2001 r. wzrost PKB wyniósł zaledwie 0,2%. Mimo pewnego rozluźnienia restrykcyjności polityki gospodarczej należy oczekiwać, że odwrócenie negatywnych tendencji w zakresie popytu krajowego będzie miało ograniczony rozmiar.

W okresie czterech kwartałów 2003 roku PKB wzrósł o 3,7% (odpowiednio w czterech kwartałach 2002 roku PKB wzrósł o 1,4%).

W 2004 r., w porównaniu z 2003 r., notowano wzrost PKB o 5,3 %.

Produkt krajowy brutto (PKB) w 2005 r. (w cenach bieżących) ukształtował się na poziomie ok. 967,7 mld zł. Wzrost realny produktu krajowego brutto, w porównaniu z 2004 r., wyniósł 3,2 % (w cenach stałych roku poprzedniego).

Według oceny sporządzonej przez IBnGR oddziaływanie funduszy na tempo wzrostu gospodarczego będzie najsilniejsze w roku 2013 i 2014. W tych latach tempo wzrostu PKB będzie wyższe odpowiednio o 1,2 i 1,4 pkt procentowego niż byłoby gdyby środki europejskie nie były wdrażane. Z oceny sporządzonej przez WARR wynika, że fundusze będą najsilniej oddziaływały na tempo wzrostu PKB w 2010 r. W tym roku tempo wzrostu będzie o 2,9 punktu procentowego wyższe niż byłoby, gdyby do Polski nie napływały unijne fundusze.

Dynamika wzrostu gospodarczego w krótkim okresie może odchyłać się od długofalowej ścieżki wzrostu gospodarczego, zarówno poniżej, jak też powyżej jej poziomu. Oczekiwania konsumentów i inwestorów oraz sytuacja gospodarcza u naszych głównych partnerów handlowych decyduje o kierunku i sile odchylenia się wzrostu gospodarczego od długofalowej tendencji.

Budując prognozę dynamiki PKB oparto się na dokumencie: „Prognoza zmian sytuacji społecznoekonomicznej Polski: horyzont 2006, 2010, 2013 –15”.

2.8. Rodzaje ryzyka towarzyszącego funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego

W trakcie realizacji długoterminowego planu finansowego na lata 2008 - 2013 należy uwzględnić możliwe wystąpienie zagrożeń utrudniających osiągnięcie zamierzonych celów. Zagrożenia te generują ryzyka towarzyszące funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

- Ryzyko istotnej zmiany politycznej w organach Gminy

Radni - członkowie podstawowego organu stanowiącego Gminy - wybierani są w wyborach powszechnych przez wszystkich mieszkańców Gminy. Dlatego też na decyzje ekonomiczne oraz finansowe podejmowane przez jednostkę mogą wpływać czynniki polityczne i społeczne.

- Ryzyko pogorszenia sytuacji samorządów na skutek zwiększenia ich zadań. Realizacja nowych zadań wiąże się ze zwiększonymi nakładami środków finansowych na bieżące funkcjonowanie. W ślad za nowymi zadaniami powinny być przekazywane środki na ich finansowanie. Jak pokazuje praktyka bardzo często wydatki na przekazywane zadania są niedoszacowane przez państwo. Przykładem jest wprowadzenie nowego systemu wynagradzania nauczycieli wynikającego ze znowelizowanej ustawy „Karta Nauczyciela”, które miało szczególny wpływ na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego w 2000 roku. Okazało się, iż zaplanowane w części oświatowej subwencji ogólnej środki na wdrożenie nowego systemu wynagradzania nauczycieli były niewystarczające w stosunku do faktycznych potrzeb wynikających ze znowelizowanej w 2000 roku ustawy „Karta Nauczyciela”. W efekcie jednostki

podejmują się dofinansowania nowych zadań kosztem ograniczenia wydatków na inne dziedziny działalności lub też zaciągając dodatkowe zobowiązania.

- Ryzyko instytucjonalne

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

- Ryzyko niestabilności gospodarczej i politycznej

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostu inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody czerpane z podatków i opłat.

- Ryzyko braku zakładanych źródeł finansowania

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi np. z funduszy pomocowych.

- Ryzyko przeszacowania dochodów budżetu

Przygotowywanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach (np. co do wpływów z tytułu sprzedaży mienia). W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem deficytu budżetowego, co może doprowadzić do zaburzeń płynności.

- Ryzyko nadzwyczajnego zwiększenia wydatków budżetu

Jednostki tworzą rezerwy na nieprzewidziane w budżecie wydatki. Może się okazać, że wystąpi nieplanowany wzrost wydatków przekraczający poziom utworzonej rezerwy (np. związanych z klęską żywiołową). Wówczas pokrycie tych wydatków może nastąpić poprzez zmniejszenie innych wydatków lub też zwiększenie zadłużenia.

- Ryzyko kursowe

Występuje w przypadku jednostek, które zaciągnęły zobowiązania indeksowane do walut obcych.

- Ryzyko stop procentowych

Obligacje i kredyty oprocentowane są według zmiennej stawki związanej z rentownością 52-tygodniowych bonów skarbowych lub według zmiennej stawki WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu każdego roku, jak i w poszczególnych latach. Na ustalenie rentowności bonów skarbowych i wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego też samorząd powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi.

Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu rentowności bonów skarbowych i WIBOR-u, i tym samym będzie wywierać wpływ na poziom obsługi zadłużenia.

- Ryzyko zmiany stawek podatków pośrednich

Jednostki samorządu terytorialnego mogą ponosić ryzyko zwiększenia stawek podatków pośrednich, w tym stawek podatku od towarów i usług.

Na gruncie obowiązującego stanu prawnego jednostki samorządu terytorialnego jako takie, co do zasady nie mają prawa do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony. Powoduje to, iż ponoszą one

ekonomiczny ciężar podatku od towarów i usług. Podwyższenie stawek podatku VAT może skutkować wyższymi cenami żądanymi przez dostawców i wykonawców w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Rozdział 3.

Gospodarka finansowa Gminy w latach 2002 - 2006

3.1. Wykonanie budżetu Gminy w latach 2002 - 2006 i pierwszym półroczu 2007

Z danych dotyczących rocznego sprawozdania z wykonania budżetu za 2002 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 7.529.725 zł, natomiast wydatki w wysokości 8.460.003 zł oraz wynikający z tych wielkości ujemny wynik w wysokości -930.278 zł. W trakcie zmian dokonywanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 8.508.104 zł, plan wydatków 9.877.661 zł, a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -1.369.557 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2002 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 8.111.105 zł, co stanowiło 107,72 % pierwotnego planu oraz 95,33 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 9.270.710 zł, tj. 109,58 % planu pierwotnego i 93,85 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Gmina osiągnęła wynik w postaci deficytu w wysokości -1.159.605 zł.

Tabela 1. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2002 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2002 r.		Wykonanie na 31.12	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.12
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	7.529.725	8.508.104	8.111.105	107,72 %	95,33 %
Wydatki ogółem	8.460.003	9.877.661	9.270.710	109,58 %	93,85 %
Wynik	-930.278	-1.369.557	-1.159.605	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2002.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2003 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 9.709.151 zł, a wydatki w wysokości 10.679.385 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 970.234 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 9.660.935 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 10.631.169 zł a wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości -970.234 zł. W trakcie realizacji swoich zadań w 2003 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 8.746.440 zł, co stanowiło 90,08 % pierwotnego planu oraz 90,53 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 9.753.203zł, tj. 91,32% planu pierwotnego i 91,74 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Gmina Niegowa osiągnęła wynik w postaci deficytu w wysokości -1.006.763zł.

Tabela 2. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2003 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2003 r.		Wykonanie na 31.12	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.12
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	9.709.151	9.660.935	8.746.440	90,08 %	90,53 %
Wydatki ogółem	10.679.385	10.631.169	9.753.203	91,32%	91,74 %
Wynik	- 970.234	-970.234	-1.006.763	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2003.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2004 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 8.439.918 zł, a wydatki w wysokości 8.040.879 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w wysokości 339.039 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 9.635.151 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 9.165.103 zł a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości 470.048 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2004 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 8.370.775 zł, co stanowiło 99,18 % pierwotnego planu oraz . 115,10 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 7.862,361 zł, tj. 97,77 % planu pierwotnego i 85,78 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie osiągnięto wynik w wysokości 508.414 zł.

Tabela 3. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2004 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2004 r.		Wykonanie na 31.12	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.12
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	8.439.918	9.635.151	8.370.775	99,18 %	115,10 %
Wydatki ogółem	8.040.879	9.165.103	7.862,361	97,77 %	85,78 %
Wynik	339.039	470.048	508.414	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2004.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2005 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 8.975.194 zł, a wydatki w wysokości 8.320.148 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w wysokości 655.046 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 10.463.858 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 9.808.812 zł a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości 655.046 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2005 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 9.058.240 zł, co stanowiło 100,92 % pierwotnego planu oraz 86,56 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 8.426.759 zł, tj. 101,28 % planu

pierwotnego i 85,91 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Gmina osiągnęła wynik w wysokości 631.481 zł.

Tabela 4. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2005 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2005 r.		Wykonanie na 31.12	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.12
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	8.975.194	10.463.858	9.058.240	100,92 %	86,56 %
Wydatki ogółem	8.320.148	9.808.812	8.426.759	101,28 %	85,91 %
Wynik	655.046	655.046	631.481	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2005.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2006 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 9.726.693 zł, a wydatki w wysokości 10.526.693 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -800.000 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł zł, 11.301.239 wydatki zaplanowano w kwocie 12.130.622 zł a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -829.383 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2006 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 10.516.291 zł, co stanowiło . 108,11 % pierwotnego planu oraz 93,05 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 11.383.322 zł, tj. . 108,13 % planu pierwotnego i 93,80 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Gmina osiągnęła wynik w wysokości . -867.031 zł.

Tabela 5. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w roku 2006 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2006 r.		Wykonanie na 31.12	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.12
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	9.726.693	11.301.239	10.516.291	108,11 %	93,05 %
Wydatki ogółem	10.526.693	12.130.622	11.383.322	108,13 %	93,80 %
Wynik	-800.000	-829.383	-867.031	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2006.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2007 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 11.242.427 zł, a wydatki w wysokości 11.683.298 zł oraz wynikający z tych wielkości ujemny wynik w wysokości -440.871zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 11.493.816 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 11.934.687 zł a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -440.871 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w pierwszym półroczu 2007 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 5.832.543 zł, co stanowiło 51,88 % pierwotnego planu oraz 50,74 % kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 5.325.753 zł, tj. 45,58

% planu pierwotnego i 44,62 % ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Gmina w pierwszym półroczu 2007 r. osiągnęła wynik w wysokości 506.790 zł.

Tabela 6. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu za I półrocze w roku 2007 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2007 r.		Wykonanie na 31.06	% wykonania planu na 01.01	% wykonania planu na 31.06
	Plan na 1.01	Plan na 31.12			
Dochody ogółem	11.242.427	11.493.816	5.832.543	51,88 %	50,74 %
Wydatki ogółem	11.683.298	11.934.687	5.325.753	45,58 %	44,62 %
Wynik	-440.871	-440.871	506.790	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu w roku 2007- I półrocze.

3.2. Dochody Gminy Niegowa w latach 2002 – 2006

Tabela 7. Dochody Gminy według źródeł ich pochodzenia w latach 2002 – 2006 (dane w PLN)

LP	Wyszczególnienie	Struktura w %	Wykonanie 2002	Wskaźnik wykonania 2001/2002	Struktura w %	Wykonanie 2003	Wskaźnik wykonania 2003/2002	Struktura w %	Wykonanie 2004	Wskaźnik wykonania 2004/2003
I.	Dochody z podatku i opłat, udział w podatkach	27,77	2.252.148	153%	29,29	2.561.832	113,75	22,39	1.874.447	73,16
II	Subwencje ogólne	63,79	5.174.488	114%	59,30	5.186.639	100,23	66,34	5.553.260	107,06
III	Dotacje celowe	7,90	641.367	82%	11	962.108	150	10,77	901.635	93,71
IV	Dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napoi	0,54	43.102	89%	0,41	35.861	83,20	0,50	41.433	115,53
	Razem dochody	100 %	8.111.105	-	100 %	8.746.440	107,83	100	8.370.775	95,70
LP	Wyszczególnienie	Struktura w %	Wykonanie 2005	Wskaźnik wykonania 2005/2005	Struktura w %	Wykonanie 2006	Wskaźnik wykonania 2006/2005			
I.	Dochody z podatku i opłat, udział w podatkach	20	1.811.503	103,47	17,78	1.870.008	103,22			
II	Subwencje ogólne	62,90	5.698.083	102,60	59,09	6.214.493	109,06			
III	Dotacje celowe	16,58	1.501.328	166,51	22,61	2.377.877	158,38			
IV	Dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napoi	0,52	47.326	114,22	0,51	53.913	113,91			
		100	9.058.240	108,21	100	10.516.291	116,09			

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu z lata 2002– 2006.

W 2002 roku dochody Gminy Niegowa wykonane zostały w wysokości 8.111.105 zł. Największy udział w dochodach stanowiły subwencje ogólne w wysokości 63,79%. Kolejną pozycję stanowiły dochody z podatku i opłat – 27,77 %

W 2003 roku dochody wykonane zostały w kwocie 8.746.440 zł i były wyższe o około 7,83 % od dochodów osiągniętych w roku 2002.

W stosunku do roku 2002 odnotowano constans dochodów z subwencji o ogólnych i dotacji celowych 50 % oraz zanotowano wzrost dochodów o 7,83 %.

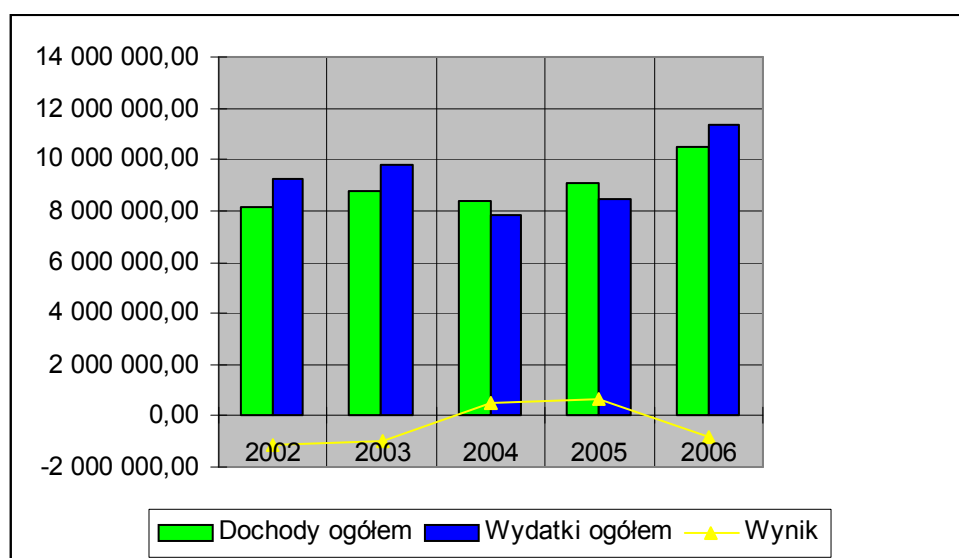
W roku 2004, w porównaniu z rokiem 2003 wykonanie dochodów było niższe o 4,30 %. I wyniosło 8.370.775. Struktura dochodów uległa zmianie. Spadł udział dochodów własnych do poziomu 22,39. Udział subwencji ogólnych wzrósł o 7,06% dochodów ogółem.

W roku 2005, w porównaniu z rokiem 2004 wykonanie dochodów było wyższe o 8,21%. Struktura dochodów nie uległa znaczącej zmianie. Spadł udział dochodów własnych do poziomu 17,78%, a udział dotacji i środków pozabudżetowych wzrósł aż do poziomu 58,38 % dochodów ogółem. Udział subwencji spadł do 48,5% dochodów ogółem.

Struktura dochodów w latach 2002 - 2006 wskazuje, że zadania jednostki finansowane są średnio w 78,8% poprzez środki z budżetu państwa.

W roku 2006, w porównaniu z rokiem 2005 wykonanie dochodów było wyższe o 3,22%. Struktura dochodów uległa znaczącej zmianie. Spadł udział dochodów własnych do poziomu 17,78%, a udział dotacji i środków pozabudżetowych wzrósł do poziomu 22,61 % dochodów ogółem. Udział subwencji spadł do 59,09% dochodów ogółem.

Wykres .1 Dochody budżetowe w latach 2002 - 2006

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu z lata 2002– 2006.

3.3. Wydatki Gminy w latach 2002 – 2006

W łącznej kwocie 9.270.710 zł wykonanych przez jednostkę wydatków w 2002 roku – co stanowi 93,8 % wykonania. Wydatki bieżące zostały wykonane w wysokości 6.878.866,82 zł (74,20% wydatków ogółem), zaś wydatki majątkowe w wysokości 2.391.843,18 zł tj. 25,8 % wydatków ogółem. W strukturze wydatków bieżących największy udział miały wydatki na wynagrodzenia.

W stosunku do roku 2002 wydatki w 2003 roku wzrosły do 9.753.203 co stanowi 91,7 %.planowanych wydatków. Wydatki majątkowe jednostki wzrosły o 2,6%, zaś na wydatki bieżące jednostka przeznaczyła o 2,6% środków mniej. Uwzględniając strukturę poniesionych wydatków, na wydatki bieżące przeznaczono 71,6% tj 6.983.293,35 a na wydatki majątkowe 28,4% tj. 2.769.909,65 środków finansowych. W grupie wydatków bieżących, największy udział miały wydatki na wynagrodzenia , następnie pozostałe wydatki .

W stosunku do roku 2003 wydatki w 2004 roku wzrosły o 19,39 %. Wydatki majątkowe jednostki wzrosły zaledwie o 0,62%. W strukturze wydatków bieżących w roku 2004 największy udział mają wydatki na wynagrodzenia.

W stosunku do roku 2004 wydatki w 2005 roku wzrosły o 564.398 tj. 7,17 %. i wyniosły 8.426.759 zł. Wydatki majątkowe jednostki wyniosły jedynie 2,03 %, zaś na wydatki bieżące jednostka przeznaczyła aż 97,97% środków.

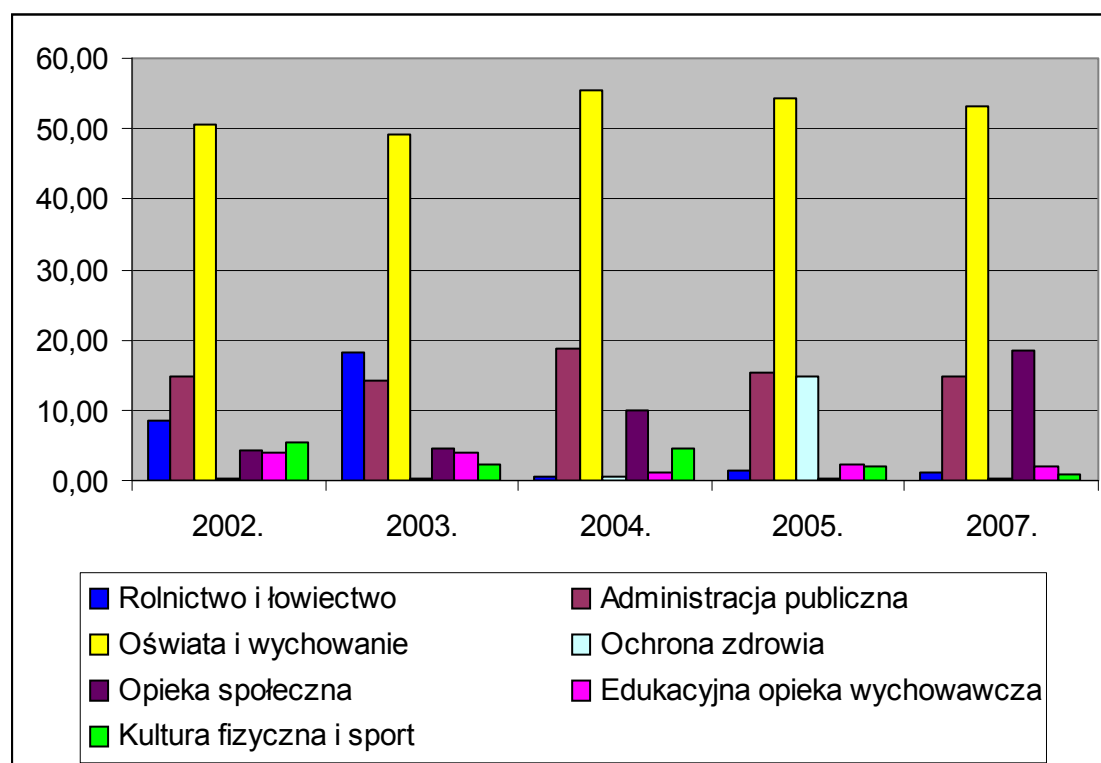
W strukturze wydatków bieżących w roku 2005 największy udział mają wydatki na wynagrodzenia i pochodnych w wysokości 58,76 % tj. 4.951.610, następnie pozostałe wydatki – 41,24%

W 2006 wydatki w łącznej kwocie 11.383.322 zł wykonanych przez jednostkę wydatków w 2002 roku – co stanowi 93,8 % wykonania. W strukturze wydatków bieżących największy udział miały wydatki na wynagrodzenia w wysokości 5.745.972 tj 50,47%,

Tabela: 8 Struktura wydatków Gminy Niegowa w latach 2002-2006

LP	Wyszczególnienie	2002	% wskaźnik udziału	2003	% wskaźnik udziału	2004	% wskaźnik udziału	2005	% wskaźnik udziału	2006	% wskaźnik udziału
1	Rolnictwo i łowiectwo	806.982	8,67	1.780.391	18,25	48.669	0,62	127.978	1,51	123.802	1,09
2	Transport i łączność	419.540	4,52	281.903	2,89	164.572	2,09	183.075	2,18	312.723	2,74
3	Gospodarka mieszkaniowa	180.050	1,70	17.347	0,18	25.199	0,32	10.389	0,12	45.906	0,40
4	Działalność usługowa	1.000	0,00	500	0,00	15.427	0,20	51.913	0,61	33.958	0,30
5	Administracja publiczna	1.366.229	14,72	1.381.571	14,17	1.479.862	18,82	1.300.429	15,43	1.681.833	14,78
6	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, (...)	27.202	0,29	19.135	0,21	18.869	0,24	39.342	0,47	45.011	0,39
7	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	52.125	0,55	48.818	0,50	52.373	0,66	46.002	0,54	72.882	0,64
8	Dochody od osób prawnych (...)		0,00		0,00	12.708	0,16	11.297	0,13	16.255	0,14
9	Obsługa długu publicznego	126.907	1,37	174.351	1,80	146.115	1,86	119.068	1,42	113.836	1,00
10	Oświata i wychowanie	4.696.155	50,60	4.784.586	49,07	4.368.075	55,56	4.568.071	54,21	6.043.520	53,10
11	Ochrona zdrowia	34.307	0,36	36.999	0,33	43.417	0,55	31.737	14,89	41.968	0,37
12	Opieka społeczna	414.125	4,40	437.576	4,49	777.267	9,88	1.253.705	0,39	2.096.321	18,42
13	Edukacyjna opieka wychowawcza	381.703	4,12	375.971	3,86	86.654	1,11	194.481	2,31	239.152	2,10
14	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	198.293	2,14	168.442	1,73	215.946	2,75	253.645	3,00	311.432	2,73
15	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	107.517	1,16	32.856	0,34	39.470	0,50	78.197	0,92	115.975	1,02
16	Kultura fizyczna i sport	503.242	5,40	212.760	2,18	367.738	4,68	157.430	1,87	88.743	0,78
	Razem wydatki	9.270.710	100,00	9.753.206	100,00	7.608.682	100,00	8.426.759	100,00		100,00

Wykres 2 Struktura największych wydatków Gminy Niegowa w latach 2002-2006

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu z lata 2002– 2006.

3.4. Wyniki budżetowe Gminy Niegowa w latach 2002 – 2006

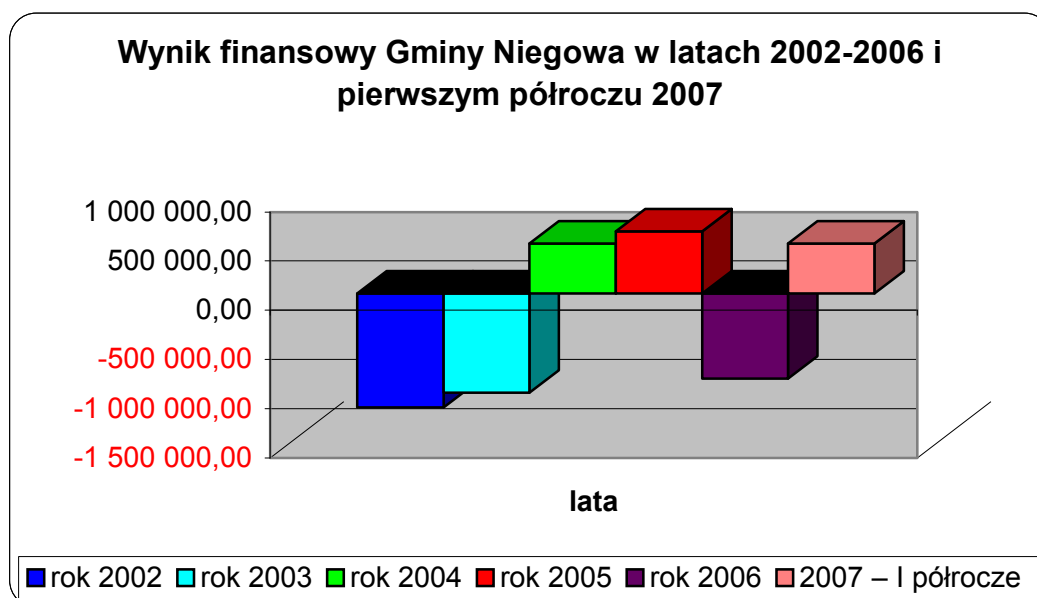
W latach 2002 - 2003 jednostka osiągała deficyt budżetowy w wysokości odpowiednio 540 692 PLN i 3 740 519 PLN. Zgodnie z wykonaniem za 2004 rok jednostka osiągnęła nadwyżkę budżetową w wysokości 1 485 258 PLN, a w roku 2005 poziom nadwyżki spadł do wysokości 971 549 PLN. Wielkość uzyskanego wyniku w stosunku do zrealizowanych dochodów stanowiła w 2002 roku -1,0%, w 2003 roku -8,6%. W roku 2004 relacja wyniku do dochodów wynosiła 3,0% a w 2005 roku 1,7%.

Tabela 9. Dane dotyczące wyników Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006 i 2007 – I półrocze (dane w PLN)

lata	wynik
2002	- 1.159.605
2003	- 1.006.763
2004	508.414
2005	631.481
2006	-867.031
2007 – I półrocze	506.790

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu w latach 2002 – 2006

Wykres 3 Wynik finansowy Gminy Niegowa

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu w latach 2002 – 2006

3.5. Wolne środki Gminy w latach 2002 - 2005

Dla potrzeb oceny siły finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego stosuje się kategorię „wolnych środków”, która obejmuje dochody ogółem pomniejszone o dotacje na inwestycje oraz o wydatki bieżące (bez wydatków na obsługę długu i wydatków z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji).

Wysokość wolnych środków wskazuje na zdolność JST. do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, a więc do spłaty rat kapitałowych i odsetek, a także na zdolność do samodzielnego finansowania inwestycji.

Tabela 11. Wolne środki Gminy Niegowa w latach 2002 - 2006 (dane w PLN)

LP	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
1	Dochody ogółem	8.111.105	8.746.440	8.370.775	9.058.240	10.516.291
2	Dotacje na inwestycje	2.391.843	2.769.909	253.679	171.063	307.130
3	Wydatki bieżące	6.878.866	6.983.293	7.608.682	8.136.628	10.962.356
4	Wydatki na obsługę długu	126.907	174.351	146.417	119.068	113.836
5	Wolne środki (1-2-3+4)	-1.032.697	-832.411	654.831	869.617	-867.031

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu w latach 2002 – 2006.

Rozdział 4.

Wieloletni Plan Finansowy – prognozy budżetowe na lata 2008 - 2013

4.1. Dochody

Według ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003r. (zgodnie z art. 4 i art. 7) źródłami dochodów Gminy są:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacja celowa z budżetu państwa.

Dochodami Gminy mogą być: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki określone w odrębnych przepisach.

Źródłami dochodów własnych Gminy są:

- 1) wpływy z opłat stanowiących dochody Gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe
- 3) dochody z majątku Gminy
- 4) spadki, zapisy i darowizny na rzecz Gminy;
- 5) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 6) 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od pożyczek udzielanych przez Gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody Gminy;
- 9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych Gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 10) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) inne dochody należne Gminie na podstawie odrębnych przepisów;
- 12) udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy;
- 13) udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy;

Subwencja ogólna otrzymywana przez Gminę składa się z części:

- a) wyrównawczej (w tym kwota podstawowa i uzupełniająca),
- b) równoważącej,
- c) oświatowej.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być **dotacje celowe** z budżetu państwa na:

- zadania z zakresu administracji rządowej oraz na inne zadania zlecone ustawami;
- zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej;
- usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi
- i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych;
- finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych;
- realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być **środki z funduszy celowych**, pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

Bazą do prognoz na kolejne lata są dochody planowane w budżecie na rok 2008. W analizie dochodów założono, iż będą one w większości przypadków wzrastać w kolejnych latach zgodnie z wskaźnikiem inflacji (dla niektórych pozycji założono brak wzrostu, bądź spadek).

W tabeli 12 przedstawiono przyjęte założenia odnośnie kształtowania się prognozy poszczególnych pozycji dochodów. Przedstawione wartości parametrów w „%” dla poszczególnych pozycji dochodów wskazują o ile procent wskaźnika PKB, wskaźnika inflacji lub wartości z okresu poprzedniego zmieni się kwota dochodów w kolejnym roku w porównaniu z rokiem poprzednim

4.2. Wydatki

Wydatki Gminy związane są z realizacją zadań, do których należą określone ustawami zadania publiczne o charakterze gminnym w zakresie:

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 4) polityki pro rodzinnej,
- 5) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 6) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 7) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 8) kultury fizycznej i turystyki,
- 9) geodezji, kartografii i katastru,
- 10) gospodarki nieruchomościami,
- 11) administracji architektoniczno-budowlanej,
- 12) gospodarki wodnej,
- 13) ochrony środowiska i przyrody,
- 14) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciw powodziowego, przeciwpożarowej i

- zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 17) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
 - 18) ochrony praw konsumenta,
 - 19) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów
 - 20) administracyjnych,
 - 21) obronności,
 - 22) promocji gminy,
 - 23) współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Ustawy mogą określać niektóre sprawy należące do zakresu działania Gminy jako zadania z zakresu administracji rządowej, wykonywane przez gminę.

W tabeli 12 przedstawiono przyjęte założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych pozycji wydatków. Przedstawione wartości parametrów w „%” dla poszczególnych pozycji dochodów wskazują o ile procent wskaźnika PKB, wskaźnika inflacji lub wartości z okresu poprzedniego zmieni się kwota dochodów w kolejnym roku w porównaniu z rokiem poprzednim.

W szczególności założono utrzymujący się wzrost wynagrodzeń określony wskaźnikiem średniorocznego wzrostu minimalnego wynagrodzenia osób fizycznych na poziomie 1,5% przez okres 2008 – 2013. Wydatki bieżące z wyłączeniem wydatków związanych z obsługą długu gminy oszacowane zostały na bazie wydatków zaplanowanych na rok 2008 z uwzględnieniem na lata 2008 - 2013 prognozowanych w tym okresie wskaźników średniorocznej dynamiki cen towarów i usług.

4.3. Informacje o zaciągniętych i planowanych zobowiązaniach finansowych z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji

W przypadku niedoboru środków finansowych budżetu istnieje możliwość zaciągania kredytów w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej.

Na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty, pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- 1) pokrycie występującego w ciągu roku niedoboru budżetu JST,
- 2) finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach JST,
- 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Finansowanie takie nie powinno dotyczyć wydatków stałych, związanych z wykonywaniem bieżących zadań samorządu.

Umowa pożyczki jest uregulowana w art. 720 – 724 Kodeksu cywilnego. Przez zawarcie umowy udzielający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych, co do gatunku,

a biorący zobowiązuje się zwrócić tą samą ilość pieniędzy albo rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Ze względu na planowane zwiększenie kwot inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego w latach 2008 – 2013 Gmina planuje zaciągnąć na realizację zadań inwestycyjnych zobowiązania w postaci kredytu.

Tabela 11 Prognoza kwoty długu i spłata na rok 2008 i lata następne

LP	Wyszczególnienie	Kwota długu na dzień 31.12.2007	Prognoza kwoty długu						
			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Ogółem kwota zadłużenia	3.867.329	3.703.175	2.756.821	1.862.617	1.289.413	756.209	237.005	-
2.	Zobowiązania wg tytułów dłużnych	3.867.329	3.703.175	2.756.821	1.862.617	1.289.413	756.209	237.005	-
2.1	Pożyczek	868.000	1.081.000	694.000	300.000	200.000	100.000	-	-
	- w tym planowana pożyczka	-	500.000	-	-	-	-	-	-
2.2	Kredytów	2.999.329	2.622.175	2.062.821	1.562.821	1.562.617	1.089.413	656.209	237.005
3.	Wymagalne zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1	Jednostek	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2	Pozostałych Jednostek (zakład budżetowy)	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Prognozowane dochody	11.168.755,22	15.930.020	14.256.092	15.357.697	12.747.956	13.096.086	14.070.000	14.500
5	Relacja dochodów do zadłużenia	33,0 %	23%	19,3%	12,12%	10,1%	5,7%	1,6%	-
6.	Rozchody (spłata kredytów i pożyczek)	703.623,87	664.154	946.354	894.204	573.204	533.204	519.204	237.005
6.1	Spłata pożyczek	354.969,88	287.000	387.00	394.00	100.000	100.000	100.000	-
6.2	Spłata Kredytów	348.654	377.154	559.354	500.204	473.204	433.204	419.204	237.005
7	Spłata odsetek	120.174	156.720	140.697	114.470	82.641	55.589	32.584	5.637
8	Relacja Spłaty rozchodów i odsetek do dochodów	7,4%	5,1%	7,6%	5,82%	5,1%	4,4%	3,9%	1,6%

4.4. Informacje o udzielaniu przez Gminę poręczeń i gwarancji

Na dzień sporządzenia opracowania Gmina Niegowa nie udzieliła i nie planuje udzielić poręczenia ani kredytu.

4.5. Analiza zdolności finansowej Gminy w latach obowiązywania prognozy

Wieloletni Plan Finansowy, jako średnioterminowa prognoza wolnych środków na inwestycje, ma stanowić pomoc przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.

W dniu 13 listopada 2003 roku została uchwalona nowa Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2004. Ustawa ta zmieniła w sposób znaczący system dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Nie można jednak w sposób dokładny w kolejnych latach przewidzieć w praktyce wszystkich skutków wywołanych tymi zmianami.

Tabela 11 i tabela 12 oraz wykresy zostały przygotowane w celu zobrazowania zjawisk występujących w budżecie Gminy w latach objętych Wieloletnim Planem Finansowym.

Tym samym tabela ta obrazuje sytuację finansową Gminy, pozwala na określenie jej zdolności kredytowej i odzwierciedla przepływ środków pieniężnych w kolejnych latach, w sposób przypominający analizę „cash flow” stosowaną w przedsiębiorstwach. Prognoza na lata 2008 – 2014 została przygotowana w oparciu o projekt budżetu na 2008 rok

Wyjaśnienia poszczególnych pozycji zawartych w tabeli 11 i tabeli 12:

1. **DOCHODY BEZ NADWYŻKI OPERACYJNEJ = SUBWENCJE I DOTACJE ORAZ DOCHODY WŁASNE GMINY.**
2. **WYDATKI = WYDATKI RZECZOWE, OSOBOWE I KOSZTY FINANSOWE.**
3. **NADWYŻKA OPERACYJNA = DOCHODY BEZ NADWYŻEK – WYDATKI** - obrazuje tę część budżetu Gminy, która może zostać wykorzystana na sfinansowanie inwestycji ze środków własnych Gminy oraz na spłaty zobowiązań wynikających z zaciągniętych przez Gminę kredytów, pożyczek czy wyemitowanych obligacji (odsetek i rat kapitałowych); jej wartość oraz udział w dochodach Gminy stanowi o jej kondycji finansowej. Im wielkość ta jest większa oraz im większy jest jej udział w dochodach Gminy, tym w lepszej kondycji finansowej jest Gmina.
4. **OBŚŁUGA ZADŁUŻENIA = SPŁATA PORĘCZEŃ, SPŁATA RAT KAPITAŁOWYCH I ODSETEK OD ZOBOWIĄZAŃ W DANYM ROKU.**
5. **ŚRODKI BUDŻETU GMINY NA INWESTYCJE = NADWYŻKA OPERACYJNA – OBŚŁUGA ZADŁUŻENIA**
- wartość ta określa maksymalną kwotę, jaką Gmina może wydać w poszczególnych latach na realizację programu inwestycyjnego. Warto podkreślić, że obejmuje to zarówno nakłady ze środków własnych i środków pozabudżetowych; Gmina może prowadzić program inwestycyjny przekraczający tą wartość zasilając się, np. kredytami, pożyczkami czy emitując obligacje.

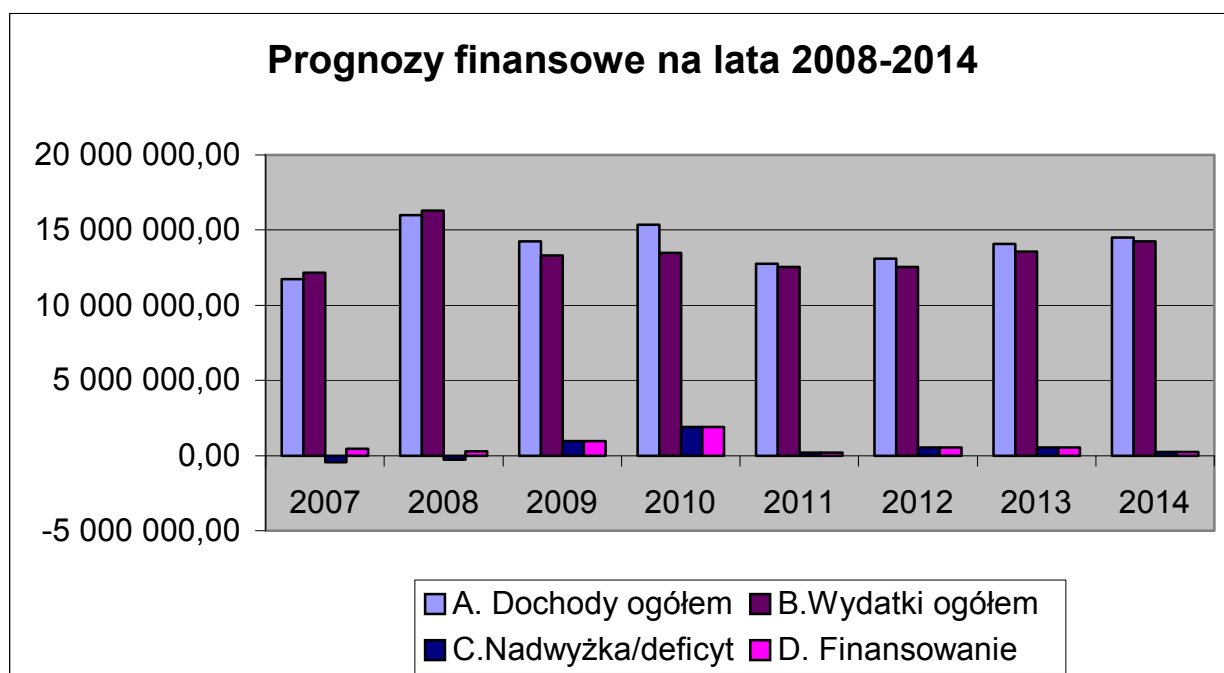
6. **INWESTYCJE = KWOTY PRZYPADAJACE NA WYDATKI MAJĄTKOWE W DANYM ROKU.**
7. **WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH = WOLNE ŚRODKI NA INWESTYCJE – INWESTYCJE** -określają sytuację finansową Gminy po przeprowadzeniu programu inwestycyjnego w kolejnych latach; wartość ta w zależności od tego czy jest dodatnia czy też ujemna wskazuje na ewentualną potrzebę finansowania zewnętrznego koniecznego do przeprowadzenia planowanego programu inwestycyjnego; Gmina, w zależności od tego czy posiada środki finansowe z poprzednich lat, może zdecydować się na finansowanie takich inwestycji z nadwyżek z lat poprzednich, jak również może zaciągnąć kredyty, wyemitować obligacje itp.).
8. **OTRZYMANE KREDYTY, POŻYCZKI I WYEMITOWANE OBLIGACJE = PRZYCHODY Z ZACIĄGNIĘTYCH ZOBOWIĄZAŃ**
9. **PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ = NADWYŻKI ŚRODKÓW Z LAT POPRZEDNICH, ŚRODKI NA POKRYCIE DEFICYTU** (nadwyżki z lat poprzednich, przychody z prywatyzacji majątku lub nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Gminy, wynikających z rozliczeń kredytów pożyczek z lat ubiegłych).
10. **ROCZNE PRZEPŁYWY GOTÓWKI NETTO = WOLNE ŚRODKI NA INWESTYCJE + OTRZYMANE KREDYTY, POŻYCZKI I WYEMITOWANE OBLIGACJE + PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ** – wartość dodatnia oznacza, że założenia budżetu, co do zrealizowania zamierzonych celów inwestycyjnych zostały w pełni zrealizowane oraz to, że jeśli Gmina zaciągała kredyty, to ich kwota w pełni pokrywała niedobory konieczne do realizacji zadań inwestycyjnych; wartość ujemna mówi o tym, że budżet nie został w pełni zrealizowany, a ewentualne kredyty, jakie Gmina zaciągnęła nie w pełni pokryły niedobory.

Tabela 12. Projekcje finansowe na lata 2007 – 2014 (dane w PLN)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A. Dochody ogółem	11 742 499,00	15 930 020,00	14 256 092,00	15 357 697,70	12 747 956,00	13 096 086,00	14 070 000,00	14 500 000,00
dochody własne	2 820 714,00	3 812 453,00	3 115 295,00	3 163 151,00	3 082 748,00	3 100 000,00	3 280 430,00	3 101 200,00
subwencja ogólna	6 520 182,00	8 127 559,00	7 240 465,00	7 943 946,70	7 264 408,00	7 400 397,00	7 914 148,00	8 944 500,00
dotacje z budżetu państwa	2 401 603,00	3 990 008,00	3 900 332,00	4 250 600,00	2 400 800,00	2 595 689,00	2 875 422,00	2 454 300,00
B. Wydatki ogółem	12 183 370,00	15 598 155,00	13 309 738,00	13 463 493,70	12 545 550,30	12 562 882,00	13 550 796,00	14 262 995,00
Wydatki bieżące	11 409 168,00	11 729 095,00	12 353 138,00	11 846 249,00	11 388 252,00	11 812 882,00	12 200 796,00	13 262 995,00
Wydatki majątkowe	774 202,00	3 869 060,00	956 600,00	1 617 244,70	1 157 298,30	750 000,00	1 350 000,00	1 000 000,00
wydatki inwestycyjne								
C. Nadwyżka/deficyt	-440 871,00	331 865,00	946 354,00	1 894 204,00	202 405,70	533 204,00	519 204,00	237 005,00
D. Finansowanie	440 871,00	331 865,00	946 354,00	1 894 204,00	202 405,70	533 204,00	519 204,00	237 005,00
D1. Przychody ogółem	1 200 000,00	332 289,00						
D2. Rozchody ogółem	759 129,00	664 154,00	946 354,00	1 894 204,00	202 405,70	533 204,00	519 204,00	237 005,00
Prawidłowości w budżetowe w poszczególnych latach: dochody+przychody+nadwyżka budżetu z lat ubiegłych=wydatki+rozchody)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Dochody ogółem	11 742 499,00	16 013 604,00	14 256 092,00	15 357 697,70	12 747 956,00	13 096 086,00	14 070 000,00	14 500 000,00
2. Przychody ogółem (bez nadwyżki z lat ubiegłych)	1 200 000,00	946 009,00						
3. Nadwyżka budżetu z lat ubiegłych								
Razem	12 942 499,00	16 959 613,00	14 256 092,00	15 357 697,70	12 747 956,00	13 096 086,00	14 070 000,00	14 500 000,00
Wydatki	12 183 370,00	15 598 155,00	13 309 738,00	13 463 493,70	12 545 550,30	12 562 882,00	13 550 796,00	14 262 995,00
Rozchody	759 129,00	664 154,00	946 354,00	1 894 204,00	202 405,70	533 204,00	519 204,00	237 005,00
Prawidłowości w budżetowe	12 942 499,00	16 262 309,00	14 256 092,00	15 357 697,70	12 747 956,00	13 096 086,00	14 070 000,00	14 500 000,00
	12 942 499,00	16 262 309,00	14 256 092,00	15 357 697,70	12 747 956,00	13 096 086,00	14 070 000,00	14 500 000,00

Źródło: opracowanie własne służb finansowych Gminy Niegowa

Wykres 4. Projekcje finansowe Gminy Niegowa na lata 2006 – 2014

Źródło: Opracowanie własne Gmina Niegowa

4.6. Wskaźniki obciążenia budżetu Gminy Niegowa

Zgodnie z art. 169 Ustawy o finansach publicznych łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15,0% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

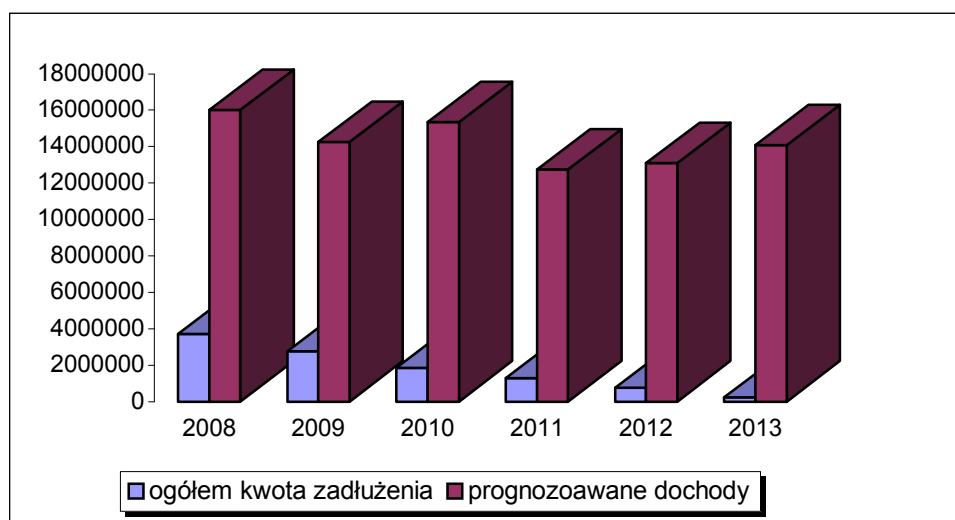
Ograniczeń określonych powyżej nie stosuje się do kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej, a także emitowanych w tym celu papierów wartościowych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, iż wysokość całkowitych zobowiązań z tytułu pożyczek, kredytów i potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń w stosunku do przewidywanych dochodów budżetu Gminy w latach 2008 – 2013, będzie się kształtować w przedziale 2,9% - 4,3%. W związku z tym, że wskaźnik ten jest powszechnie obowiązującym należy go brać pod uwagę ubiegając się o finansowanie zewnętrzne. Jego wielkość w kolejnych latach powinna być odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Gminy a jej maksymalna wartość nie powinna przekraczać 10,0% -12,0% w zależności od planowanego

finansowania inwestycji w kolejnych latach. Konieczność utrzymania 3,0% - 5,0% marginesu w stosunku do maksymalnej wartości tego wskaźnika wynika z możliwości nagłego przekazania samorządom dodatkowych zadań zleconych lub wystąpienia nagłych inwestycji, na które przy braku środków własnych trzeba będzie zaciągnąć kredyt, pożyczkę czy wyemitować obligacje.

Wykres 5. Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych -

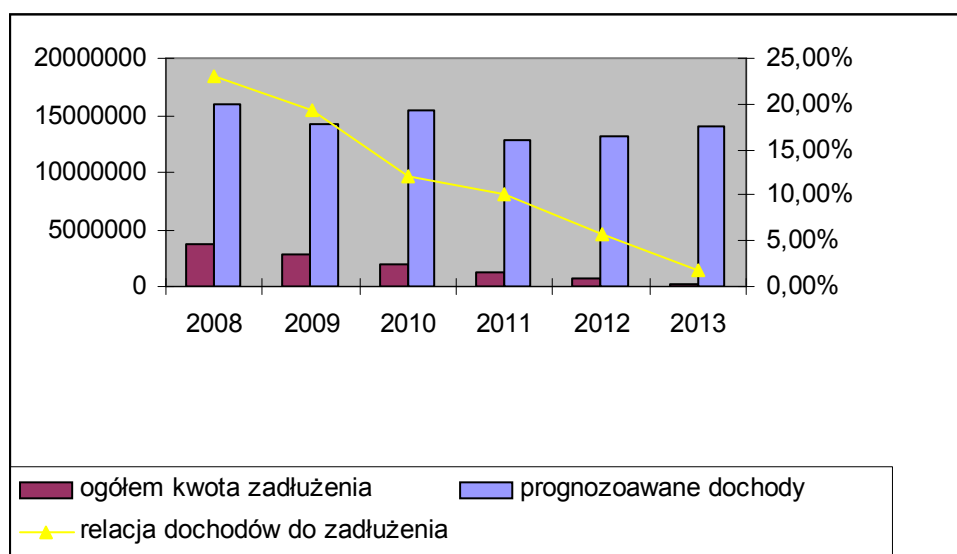
Wskaźnik obsługi zadłużenia

Źródło: Opracowanie własne

Inną formą kontroli wielkości zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego jest zapis w art. 170 omawianej ustawy, który stanowi, iż łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60,0% dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60,0% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki. Ograniczeń określonych powyżej nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi

Na wykresie 6 przedstawione zostały wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy.

Źródło: Opracowanie własne

W związku z tym, że wskaźnik ten jest powszechnie obowiązującym należy go brać pod uwagę ubiegając się o finansowanie zewnętrzne. Jego wielkość w kolejnych latach powinna być odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Gminy a maksymalna wartość nie powinna przekraczać 50,0% - 55,0% w zależności od planowanego finansowania inwestycji w kolejnych latach. Konieczność utrzymania 5,0% – 10,0% marginesu w stosunku do maksymalnej wartości tego wskaźnika wynika z możliwości nagłego przekazania samorządom dodatkowych zadań zleconych lub wystąpienia nagłych inwestycji, na które przy braku środków własnych trzeba będzie zaciągnąć kredyt, pożyczkę czy wyemitować obligacje.

Rozdział 5.

Wieloletni Plan Rzeczowy - planowane inwestycje

5.1. Zadania inwestycyjne zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Zgodnie z przyjętą procedurą prac nad Wieloletnim Planem Inwestycyjnym zadania zostały poddane weryfikacji, co pozwoliło je uporządkować wg priorytetowości. Poniższe zestawienia obejmują listę zadań zgłoszonych do realizacji na terenie Gminy Niegowa w okresie od 2008 do 2013, w podziale na grupy inwestycji. Zadania inwestycyjne obejmują wszystkie realizowane i planowane przez Gminę inwestycje.

Podczas następnych aktualizacji układ zadań inwestycyjnych będzie mógł być modyfikowany w miarę zmieniających się potrzeb.

Jednocześnie interwencją WPF w latach 2008 - 2013 objęto inwestycje komunikacyjne, zadania w zakresie termo modernizacji i wybrane zadania w zakresie bezpieczeństwa i sportu. Pozostałe zadania inwestycyjne pozostają na liście inwestycji realizowanych w ramach zmieniających się warunków realizacji WPI wynikających m.in. z warunków przetargu, możliwości pozyskania środków pozabudżetowych na ich realizację, itp.

Zakłada się możliwość aktualizacji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego w trakcie jego wdrażania.

Główne kierunki zmian dotyczyć będą:

- aktualizacji listy zadań, przede wszystkim w zakresie wprowadzania nowych projektów,
- korekt w harmonogramie realizacji projektów,
- zmian w tabelach finansowych (pojawienie się środków na realizację zadań).

W poniższych tabelach zestawiono zadania inwestycyjne objęte interwencją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2008 – 2013 wraz z planem finansowania.

Tabela 21. Lista zadań inwestycyjnych objętych interwencją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego wraz z planem finansowania w latach 2008 – 2013 (dane w PLN)

Lp.	Dział	Rozdz.	§	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji	Łączne koszty finansowe
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	801	80101	6050	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Ludwinowie	2007-2009	1 347 349
2.	801	80101	6050	Budowa Sali gimnastycznej w Ludwinowie	2008-2010	2 000 000
3.	700	70095	6050	Uzbrojenie osiedla domków jednorodzinnych "Przymiarki"	2008-2011	1 365 000
4.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Moczydło-Łutowiec	2007-2010	542 196
5.	600	60016	6050	Budowa drogi gminnej Bobolice - Kolonia	2010	160 000
6.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej ul. 22 lipca w Niegowie	2007-2009	407 991
7.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Gorzków Nowy i Stary	2007-2008	560 202
8.	630	63003	6050	Rozwój turystyki pieszo-rowerowej poprzez budowę ścieżki pieszo rowerowej na obszarze Gminy Niegowa	2008-2010	600 000

9.	801	81101	6050	Budowa hali sportowej w Sokolnikach	2008-2010	2 060 818
10.	750	75023	6050	Termomodernizacja budynku urzędu gminy	2008	250 000
11.	010	1010	6050	Kanalizacja sanitarna w Trzebnowie	2010-2012	2 510 000
12.	010	1010	6050	Kanalizacja sanitarna w Blizycach	2010-2012	2 500 000
13.	010	1010	6050	Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Sokolnikach	2010-2013	6 500 000
14.	010	1010	6050	Wymiana wodociągu azbestowego i budowa nowego w miejscowości Trzebnów	2009-2010	400 000
15.	010	1010	6050	Wykonanie nitki wodociągowej na terenie gminy: Trzebnów, Blizyce, Sokolniki, Niegowa ul. Sobieskiego, Brzeziny, Mzurów	2008-2010	2 330 000
16.	926	92601	6050	II etap rozbudowy Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Niegowie	2008-2010	500 000
17.	801	80110	6050	Hala sportowa w Niegowie	2008-2011	4 000 000
18.	600	60016	6050	Budowa drogi gminnej Mzurów-Skowrońce	2007-2008	194 344
19.	801	80110	6050	Termomodernizacja budynku szkoły w Dąbrownie	2008-2011	960 000
20.	010	10195	6050	Rewitalizacja terenów zdegradowanych po wydobywaniu piasków formierskich w Gminie Niegowa	2007-2010	783 262
21.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Dąbrowno-Łączki	2007-2010	721 680
22.	900	90095	6050	Wymiana azbestowych pokryć dachowych budynków użyteczności publicznej w Gminie Niegowa	2009-2010	193 882
Ogółem					x	30 886 724

Tabela 14. Lista zadań inwestycyjnych objętych interwencją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego wraz z planem finansowania w latach 2010 – 2013 (dane w PLN)

Lp.	Dział	Rozdz.	§	Nazwa zadania inwestycyjnego	Okres realizacji	Łączne koszty finansowe	Planowane wydatki w złotych						
							rok budżetowy 2008 (9+10+11+12)	z tego źródła finansowania				2009 r.	2010 r. i po 2010
								dochody własne j.s.t.	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1.	801	80101	6050	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Ludwinowie	2007-2009	1 347 349	733 000	0	109 950	0	623 050	614 349	0
2.	801	80101	6050	Budowa Sali gimnastycznej w Ludwinowie	2008-2010	2 000 000	40 000	6 000	0	0	34 000	1 000 000	960 000
3.	700	70095	6050	Uzbrojenie osiedla domków jednorodzinnych "Przymiarki"	2008-2011	1 365 000	100 000	15 000	0	0	85 000	625 000	500 000
4.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Moczydło-Łutowiec	2007-2010	542 196	0	0	0	0	0	0	542 196

5.	600	60016	6050	Budowa drogi gminnej Bobolice - Kolonia	2010	160 000	0	0	0	0	0	0	160 000
6.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej ul. 22 lipca w Niegowie	2007-2009	407 991	0	0	0	0	0	407 991	0
7.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Gorzków Nowy i Stary	2007-2008	560 202	545 318	81 798	0	0	463 520	0	0
8.	630	63003	6050	Rozwój turystyki pieszo-rowerowej poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej na obszarze Gminy Niegowa	2008-2010	600 000	40 000	6 000	0	0	34 000	157 932	402 068
9.	801	81101	6050	Budowa hali sportowej w Sokolnikach	2008-2010	2 060 818	500 000	18 137	56 863	0	425 000	622 500	938 318

10.	750	75023	6050	Termomodernizacja budynku urzędu gminy	2008	250 000	250 000	34 000	0	0	216 000	0	0
11.	010	1010	6050	Kanalizacja sanitarna w Trzebnio	2010-2012	2 510 000	0	0	0	0	0		836 666
12.	010	1010	6050	Kanalizacja sanitarna w Bliżycach	2010-2012	2 500 000	0	0	0	0	0	0	833 330
13.	010	1010	6050	Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Sokolnikach	2010-2013	6 500 000	0	0	0	0	0	0	1 625 000
14.	010	1010	6050	Wymiana wodociągu azbestowego i budowa nowego w miejscowości Trzebnów	2009-2010	400 000	0	0	0	0	0	200 000	200 000
15.	010	1010	6050	Wykonanie nitki wodociągowej na terenie gminy: Trzebnów, Bliżyce, Sokolniki, Niegowa ul. Sobieskiego, Brzeziny, Mzurów	2008-2010	2 330 000	930 000	26 313	113 187	0	790 500	700 000	700 000
16.	926	92601	6050	II etap rozbudowy Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Niegowie	2008-2010	500 000	50 000	7 500	0	0	42 500	250 000	200 000
17.	801	80110	6050	Hala sportowa w Niegowie	2008-2011	4 000 000	500 000	75 000	0	0	425 000	1 000 000	1 500 000

18.	600	60016	6050	Budowa drogi gminnej Mzurów-Skowrońce	2007-2008	194 344	190 074	53 594	0	0	136 480	0	0
19.	801	80110	6050	Termomodernizacja budynku szkoły w Dąbrownie	2008-2011	960 000	50 000	7 500	0	0	42 500	300 000	490 000
20.	010	10195	6050	Rewitalizacja terenów zdegradowanych po wydobywaniu piasków formierskich w Gminie Niegowa	2007-2010	783 262	45 000	6 750	0	0	38 250	285 353	452 909
21.	600	60016	6050	Modernizacja drogi gminnej Dąbrowno-Łączki	2007-2010	721 680	0	0	0	0	0	353 000	368 680
22.	900	90095	6050	Wymiana azbestowych pokryć dachowych budynków użyteczności publicznej w Gminie Niegowa	2009-2010	193 882	0	0	0	0	0	24 400	169 482
Ogółem					x	30 886 724	3 973 392	337 592	280 000	0	3 355 800	6 540 526	10 878 649

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Podsumowanie

Wieloletni Plan Inwestycyjny to z formalnego punktu widzenia dokument, który przedstawia wykaz zadań inwestycyjnych zatwierdzonych przez Radę Gminy do realizacji w ciągu 6 lat. W rzeczywistości jest to proces wprowadzający nową jakość zarządzania zasobami lokalnymi, istniejącym potencjałem administracyjnym, kulturowym i gospodarczym. Jednym z warunków koniecznych dla rozwoju lokalnego jest sprawnie działająca szeroko rozumiana infrastruktura komunalna. Zapotrzebowanie na inwestycje w tym obszarze jest ogromne i przekracza dostępne na ten cel środki. Nie da się więc uniknąć konieczności dokonywania wyboru. Dlatego trzeba było wybrać do realizacji zadania inwestycyjne, które przyniosą największe korzyści społeczne. Działania samorządu koncentrujące się na zachowaniu zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów nie byłyby możliwe bez stosowania kompleksowego planowania w zakresie polityki finansowej, polegającej na przygotowaniu dostatecznie wiarygodnych prognoz finansowych w zakresie:

- dochodów i wydatków,
- wielkości zadłużenia,
- wolnych środków,
- wskaźników zadłużenia,
- proporcji finansowania rozwoju ze środków własnych, pozyskanych i pożyczonych.

Konieczne więc było syntetyczne określenie warunków ekonomicznych i finansowych umożliwiających właściwy rozwój Gminy poprzez rozbudowę infrastruktury.

Celem bezpośrednim opracowania WPI było zwiększenie korzyści z zaangażowania środków publicznych w infrastrukturę niezbędną dla pobudzenia pożądanych inwestycji prywatnych.

Brak planów długookresowych powodował wiele problemów w realizacji programu zrównoważonego rozwoju. Wynikało to z faktu, iż przygotowanie budżetu za pomocą corocznie opracowywanej i przyjmowanej uchwały budżetowej nie zapewniało środków na kontynuację zadań rozpoczętych, co mogło powodować wzrost kosztów bez efektu ekonomicznego. Ponadto brak było wyraźnych sygnałów o celach i kierunkach działania Gminy potrzebnych do przyciągnięcia kapitału z zewnątrz i pobudzenia rozwoju.

Realizacja wizji rozwoju Gminy wymaga określenia wieloletniej strategii inwestycyjnej i wdrażania jej ustaleń przy tworzeniu budżetu w kolejnych latach.

WPI ukazując koszt finansowy poszczególnych zadań inwestycyjnych stwarza odpowiednie warunki do racjonalnego podejmowania decyzji w sprawie optymalnego wydawania pieniędzy publicznych. Zawarte w nim informacje tworzą podstawy do kontroli zdolności płatniczej i do podejmowania decyzji dotyczących zobowiązań finansowych wynikających z realizacji przedsięwzięć rozwojowych. Inwestycje komunalne wymagają długiego czasu na przygotowanie między innymi spraw z zakresu planowania przestrzennego, dokumentacji technicznej, zaangażowania jednostek

organizacyjnych oraz analizowania danych i przestrzegania procedur prawnych.

Wobec ogromu potrzeb w wielu dziedzinach życia Gminy i odpowiedzialności za ich zaspokojenie wybór priorytetów nie był łatwy, ale konieczny.

Przy podejmowaniu decyzji, które z zadań inwestycyjnych mają być wykonywane w pierwszej kolejności kierowano się przede wszystkim:

- możliwością uzyskania dofinansowania z bezzwrotnych środków UE,
- wpływem na obniżenie wydatków bieżących,
- powiązaniem z innymi inwestycjami już zrealizowanymi w celu uzyskania efektu,
- wpływem na bezpieczeństwo publiczne,
- wielkością funduszy jakie Gmina może przeznaczyć na finansowanie rozwoju.

Są jeszcze inne korzyści wynikające z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

Informację w nim zawarte:

- stwarzają płaszczyznę do dyskusji na temat określenia celów i możliwych kierunków postępowania w określonych dziedzinach działalności,
- usprawniają zarządzanie i planowanie finansowe,
- ułatwiają pozyskiwanie środków bezzwrotnych,
- umożliwiają realizację idei zrównoważonego rozwoju,
- systematyzują współpracę wszystkich uczestników procesu inwestycyjnego,
- oszacowują wieloletnie potrzeby inwestycyjne i możliwości finansowe,
- ułatwiają właściwe powiązanie poszczególnych zadań inwestycyjnych realizowanych przez różne podmioty,
- dają obraz najpilniejszych potrzeb, kierunków i zakresów rozwoju.